

Vinterprogram

- 25/10 Vi återupplever Mallorcaresan på bild.
22/11 Ragnar Nyberg visar bilder från Kenya.
27/12 Vinterfågeltaxering. Ut och räkna fåglar!!!!
Upplysningar av Bo Alexandersson tel. 108 20
17/1 Börje Norberg visar landskapsbilder på en bred
panoramaduk. En storslagen upplevelse.
21/2 Arsmöte.

Se kommande annonser i Leksand-Bladet
Reservationer för ev. ändringar.

```
#####  
# #  
# #  
# Plats för etikett. #  
# #  
# #  
#####
```


Leksands
Fågelklubb

INFORMATIONSBLAD 2 - 87

För 40.000 håller vi ihop din familj Götabanken

Samla 40.000 och ni får en
Personlig Bankman

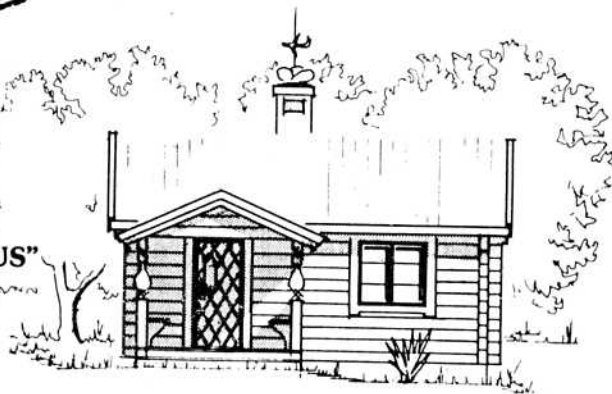
**AB SILJANSNÄS
Sägverksbolag**

**AB Siljansnäs Sägverk
Almo 51, 790 34 Siljansnäs
Tel. 0247-22110**

**INGEN MELLANHAND FRÅN
SKOG TILL FÄRDIGT TRÄHUS**

SPECIALITET TIMMERHUS "LEKSANDS-HUS"

Vi bygger efter dina
ritningar eller våra
typhus.

Leksands
Fågelklubb

INFORMATIONSBLAD

Ansvarig utgivare	Staffan Müller Sturollasgattu 3 793 00 Leksand tel 0247-134 95
Redaktion	Staffan Müller, Kjell Leander, Ove Östberg och Conny Hansson.
Adressändringar	Skriftligt till Bo Alexandersson Tillasvägen 19 793 00 Leksand.
Medlemsavgifter 1987	Vuxna.....50:- Familjemedlemmar.....25:- Ungdom född 1966 och sen....25:-
Bankgiro: 456-4373	Postgiro: 438 26 34-6

Tidskriften ges ut 3 ggr./år. Fågelklubbens medlemmar
erhåller tidningen utan kostnad.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

Kommunstyrelsen på naturexkursion.....	5
Törnskatan under regnets år 1987.....	7
Ont om småfågel.....	8
Fågelobservationer i norra Leksand.....	9
Knölsvanen i Leksand.....	11
Mallorca 1987.....	12
Mallorcaresan.....	13
Bevaka Sångsvan och Kanadagås.....	27
Fågelrapporter från Leksand 1986.....	29
Gnagarår i Mellansverige.....	30
Höst- och vinterprogram.....	32

Omslagsbild: Ormvräken har haft goda dagar under sork
året 1987. Foto: Ulf Bond.

Kalhygge vid Gränsberget visar flera exempel på dålig naturvårdshänsyn. Ake Persson ger sin syn på skogsbruket. Foto: Staffan Müller.

Dalbergets skog är inte särskilt gammal, men uppvisar ändå goda kvaliteter. Olikåldrig skog, döda träd och andra företeelser typiska för naturskog.

Foto: Staffan Müller.

KOMMUNSTYRELSEN PÅ NATUREKKURSION

Staffan Müller.

Dalarnas Ornitologiska Förening bedriver tillsammans med Svenska Naturskyddsföreningen i Dalarna en omfattande skogskampanj som bl.a syftar till att vidga intresset för skogsfrågor hos våra politiker.

Samtliga kommunstyrelser i Dalarna skall under en period få deltaga i en skogsexkursion i den egna kommunen. I framtidens Sverige kommer naturvårdsfrågor att allt mer skjutas över från stat och länsstyrelse till kommunerna och redan 1990 skall kommunen presentera en översiktsplan som bl.a skall redovisa vilka särskilda naturvärden som finns i Leksand och hur de skall skyddas.

Exkursionen är således synnerligen angelägen och ett tjugotal politiker och tjänstemän från Leksands kommun fick under en dag resa omkring till några olika skogsområden som på ort och ställe visades upp och diskuterades.

Kalhygge.

Ake Persson och Sören Nyström från skogskommitten startade dagen med ett besök vid ett stort hygge strax intill Älgberget.

Här fanns ett exempel på en avverkning där nästan inga hänsyn till naturen tagits. Hyggerna går utan skillnad över myrmark, raviner och andra skyddsvärda områden. Inga ordentliga torrakor eller levande träd är sparade. En mängd granruskor, tydligen för obekväma att ta bort, får stå kvar som bevis på naturvårdshänsyn. Hygget diskuterades livligt och flera representanter för kommunen tyckte att detta hygge inte var speciellt dåligt utfört, men Ake Persson ställde då frågan om hur det kommer att se ut om 40 år. Han menade att likformigheten, alla plantor lika stora, ett enda träslag etc, är ett stort hot mot framtidens skogar.

Naturskog.

Nästa anhalt blev Dalberget vid Vackerbergets slutting.

Här fick gruppen se ett exempel på en naturtyp som kunde visa mångformighet och ålder. De äldsta träden i området visade tecken på medverkan i flera tidigare skogsbränder, d.v.s hade uppnått en ålder av kanske 200 år. Området var tänkt som ett exempel på naturskog i Leksands kommun (någon riktig urskog finns över huvud taget ej), men som bl.a Robert Käll, skogs- och jordbrukskommittens ordförande, påpekade, var en del träd blott ca: 50 år. I området fanns också många spår av ganska färsk stubbar. Detta, påpekade Ake Persson, visar verkligen hur ont om orörd skog det är i kommunen. Det är således svårt att finna ren naturskog i våra trakter.

Det är synnerligen viktigt att det här och var i landet lämnas små refuger av riktigt gammal skog kvar i skogsplanteringarna. En tänkbar lösning för det lilla skogsområdet i Dalberget, är att markägaren frivilligt undlåter att avverka eftersom terrängen är synnerligen brant, blockig och svårforcerad. Alternativt kan kommunen försöka få ett förmånligt byte av mark till stånd, för att därefter avsätta området som ett kommunalt reservat.

Ljusbodarna.

Efter många års frånvaro har återigen en fäbod i Leksand fått tillbaks en betande boskap. Under de senaste åren har

mellan 3-5 kor betat av fäbodvallen i Ljusbodarna, vilket medfört att området delvis ändrat karaktär och förhoppningsvis kommer en del av den unika fäbodfloran att återkomma. Skogskommitten ville här påtala vikten av en levande fäbod med betesdrift. Kanske kan kommunen stötta den familj som nu försöker bruka vallen enligt ett traditionellt mönster. Skall man lyssna på fäbodkullan, torde kraven knappast vara för högt ställda; En gälsolkamin till ungarnas sovutrymme och huggen ved inför sommarvistet var de lågt ställda önskemålen från brukaren. Detta kommer kommunen säkert att kunna tillgodose.

Rosa från Ljusbodarna, en nödvändig innevärdare i den levande fäboden.

Foto: Staffan Müller.

Sättra hasselskog.

Ett annat område som skogskommitten vurmar för är hagarna med hassel uppe i Sättra vid Plintsberg. Hasseln som finns här räknas som Dalarnas största sammanhängande bestånd. Detta är särskilt intressant eftersom hasseln normalt ej har någon utbredning i våra trakter. Vegetationen i Sättra är en relik från varmare perioder i vår historia, den har överlevt i sydbranterna. Området är delvis betat, men för i stort en tynande tillvaro. För att karaktären på landskapet skall bevaras, måste lieslätter återinföras. Detta är inte så lätt gjort i våra dagar då höskördarna plockas in på marker med helt andra förutsättningar till rationalitet. Detta kan bli ett område att bita i (!) för de ideella organisationer som

värnar om naturen i Leksand. Hembygdsföreningar och byalag bör också göras påminda om områdets värden.

Limsjön.

Limsjöområdet har varit aktuellt under många år nu. Skogskommitten valde att avsluta sin exkursion nere vid Limsjön och passade på att påtala vikten av en levande strandzon, med jordbruksmark och varierande vegetation, även strandskog, i anslutning till sjöytan. Naturstudiedagen gav politikerna mycket att tänka på och resulterade också i många uppslag och konkreta förslag för den kommunala naturvården. Låt oss hoppas på att åtminstone några av de givande förslag som lades fram under dagen, kan realiseras till gagn för fåglar, djur och människor i Leksands kommun.

TÖRN SKATAN, UNDER REGNETS ÅR 1987.

Staffan Müller.

Med risk för att bli tjatig, måste sommarens väderlek än en gång kommenteras. Jag har tidigt fått lära mig att Törnskatornas förekomst på våra breddgrader är helt avhängigt värmen och torkan som är under sommarmånaderna. Törnskatan har en sydlig utbredning och Siljansbygden utgör nordgräns för den synnerligen vackra fågeln. I år 1987, när man tycker

att det mesta av insektslivet har regnat bort, uppträder Törnskatan som aldrig förr. Jag har stött på flera stora ungvallar, vilka inte alls tycks lidit någon nöd i regnet. Kanske kan det vara den goda förekomsten av smågnagare som även gynnat den lilla "rovgiriga" Törnskatan?

ONT OM SMAFAGEL.

Staffan Müller.

Den ovanligt blöta våren och sommaren har medfört att många tättingar, som är beroende av insekter, fått stora problem med sin häckning.

Kollsjövandring i midsommartid, vilken normalt brukar lämna ett stort antal noterade arter som minnesbilder, blev i år lite blek. Efter en regnig period sken solen upp så att kvällen blev en av sommarens finaste.

Av trastar och finkar hördes nästan ingenting. Vi som vant oss vid Videsparvens ihärdiga varning när vi passerat blötmyren, kunde i år konstatera att häckningen troligen uteblivit. På Kollsjömyren liksom andra blötmyrar som tidigare hyst Videsparv, har det i år varit osedvanligt tyst.

Gulärlorna tycks mindre beroende av värme och torka. Atmistonde tre par varnade på Kollsjömyren. Även på andra våtmarker och på många hyggen har i år ärlorna klarat sig bra.

Grönbenan på Kollsjömyren varnade som vanligt. Stor-

sproven som också brukar höras regelbundet vid denna årstid fanns där. Oroligt och högljutt lockade spövarna på varandra och tog höjd med sikte på södern. Troligtvis var det dags för honorna att lämna landet.

Av Fiskgjuse och Tornfalk, två trogna Kollsjöarter, syntes ingenting denna kväll. Senare kontroller har också visat att båda misslyckades med sina häckningar i år och lämnade de goda jaktmarkerna tidigt på säsongen.

Av de övriga kvällsljuden, som vi begett oss ut för att höra, märktes främst Tranan, Storlommen och Gökken, som sin vana trogen lät oss höra sina fantastiska läten.

Vi får återvända nästa år och hoppas då få förnyad kontakt med de trogna gäster som under normala år vistas på de spännande Kollsjömyrarna.

<oo>
< Ett tips till alla reslystna: >
< Göte Bergkvist kommer med all sannolikhet >
< att i Fågelklubbens regi ordna en ny resa till >
< Falsterbo hösten 1988. >
< Det Ni!!!!!! >
oo

FAGELOBSERVATIONER I NORRA LEKSAND.

Petrus Tegner.

De fåglar som är med på följande lista är noterade i byarna Söder och Norr Bergsäng, Söder och Norr Lindberg, Sjugare och skogarna mellan dessa byar under 1986. Mellan Sjugare och Lindberg är det ca 5 km.

Stann- och strykfåglar.

Talgoxe	Talltita	Blåmes
Gulspurv	Gråsiska	Domherre
Svartmes	Kråka	Skata
Större Hackspett	Sidensvans	Korp
Nötväcka	Spillkråka	Mindre Hackspett
Grönsiska	Kungsfågel	Järpe
Mindre Korsnäbb	Trädkrypare	Stjärtmes
Pilfink	Gråspurv	Gröngöling
Duvhök	Orre	Sparvhök

Flyttfåglar.

Bofink 29/3	Ringduva 1/4	Ormvråk 7/4
Koltrast 10/4	Stare 11/4	Sädesärta 25/4
Skrattmås 27/4	Storspov 27/4	Fiskmås 27/4
Rödvingetrast 28/4	Rödhake 28/4	Drillsnäppa 30/4
Göktyta 30/4	Sothöna 30/4	Gräsand 30/4
Sånglärka 2/5	Lövsångare 4/5	Knölsvan 4/5
Trädpiplärka 4/5	Knipa 4/5	Rödstjärt 8/5
S/v Flugsnapp. 8/5	Svarthätta 9/5	Gransångare 9/5
Skäggdopping 15/5	Tornseglare 20/5	Fisktärna 20/5
Hussvala 22/5	Björktrast	Grönfink
Taltrast	Ladusvala	Rosenfink
Trädgårdssångare	Grönsångare	Morkulla
Skogssnäppa	Grå Flugsnappare	

Förbisträckande.

Bergfink 3/4	Trana 27/4	Blåhake 29/8
Storskrake (vår)	Sångsvan (höst)	
Säd- eller Kanadagås (höst)		

Naturtyper.

Vi börjar med sjön Opplimen intill riks-70. Sjön är en helt vanlig sjö med inte så speciella fågelarter. 1985-86 gjorde Sjugare skola ett par undersökningar om PH-värdet, syrehalten, fågellivet och småkrypen i vattnet. PH-värdet var bra, nästan 7. I två år har nu ett svanpar gjort försök till häckning, men förgäves. Första året flöt boet iväg med äggen. Andra året låg boet på ett bättre ställe. Det lades troligen 5 ägg, men en översvämning gjorde

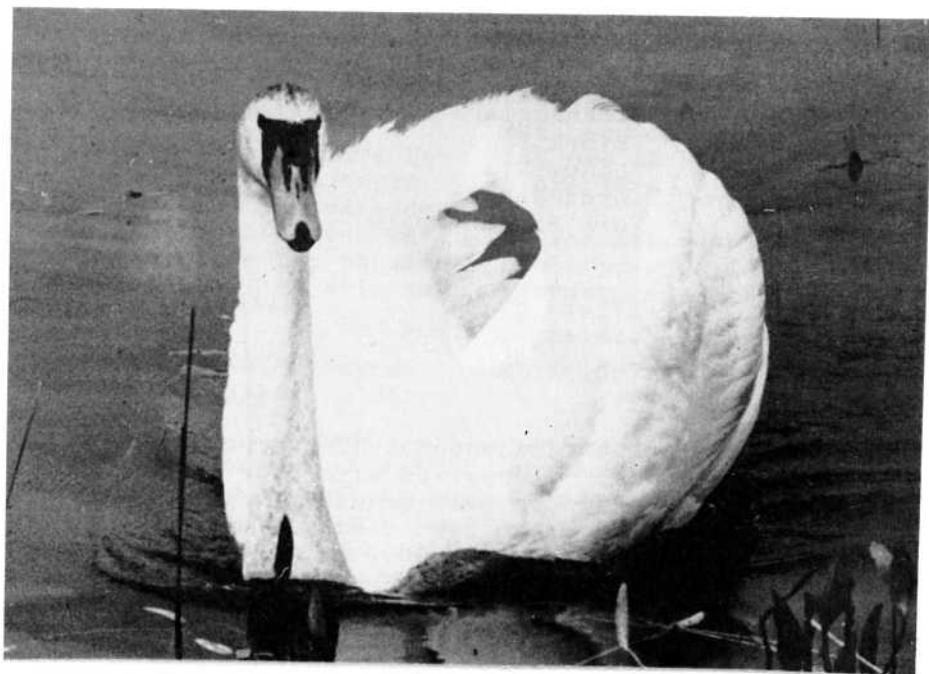
att bara 2 ägg kläcktes, ungarna klarade sig inte. De vuxna svanarna stannade ändå in i december, men fick under hösten sällskap av andra svanar då och då. Vi får hoppas att dom kommer tillbaka även i år och lyckas.

Annars är området mest skogsbeklätt. Det finns gammal, troligen orörd, skog på en del ställen. Gamla igenväxta ängar med buskmark är tämligen vanliga. Mellan Bergsäng och Lindberg går en kraftledningsgata. Gamla fina aspar står på en del ställen vid t.ex ängar. Speciella fåglar i dom här markerna är väl såna som Järpe, Morkulla, Spillkråka och Göktyta.

Det är några arter som jag vill berätta lite extra om. En gång på våren, när jag gick till skolan, såg jag både en Spillkråka och en Mindre hackspett samtidigt! Sparvhök har jag sett några gånger och den större släktingen, Duvhöken, har jag troligen skyttat någon gång.

1985 så häckade eventuellt ett ormvråkspar någonstans i området, men 1986 såg jag inga tecken på någon häckning.

Intill Sjugare skola hörde jag lite överaskande en Göktyta flera gånger. Och till sist Rosenfinken, som snart finns överallt i buskmarken. Jag har inte sett den förut i Bergsäng.

KNÖLSVANEN I LEKSAND

Staffan Müller.

En relativt sen invandrare på våra breddgrader är Knölsvanen.

Så sent som 1949 skrev jägmästare Mellqvist om knölsvanens förekomst i länet, vilken för Leksands del var lika med noll.

Ett par hade det året försöksutplanterats i Limsjön, men lyckades inte få fram någon kull.

Under senare år har flera par försökt att etablera sig kring Siljan och älven. P.g.a de våldsamt varierande vattennivåerna, har oftast bona spolats bort. I år har flera kända häckningar ägt rum.

Redan tidigt låg ett par på ägg vid Bergqvists sågverk i Insjön. Efter en massa palaver och besvär, vilka ni kommer att kunna läsa mer om i nästa nummer av Informationsbladet, lyckades paret pressa fram en kull ungar.

Vid Bunk hamnade ett annat par i liknande bryderi och troligtvis misslyckades det paret med sin föryngring.

I Limsjön har ett par legat i vassen alldeles intill riksvägen. Ruvningstiden blev oroväckande lång och någon efterkontroll av häckningsresultatet, är så vitt mig är känt, ej gjord. I Hjärtviken och vid Sundsnäs i Byrviken, har också två par varit verksamma under våren. Atminstone Hjärtviksparet fick fram 3 ungar.

I Opplimen lyckades svanparet och av 5 ungar återstår i dag åtminstone 4. En glädjande uppgång i knölsvanstammen är således att skönja.

Du kanske känner till ytterligare knölsvanhäckningar i kommunen. Hör då av dig till mig. Det är värdefullt att fågelklubben får kännedom om de revir som finns i kommunen. Alltför många Svanar är beroende av att vi kan hjälpa dem med förstärkning av bobalen eller flottbygge, när vattnet i Siljan och älven står som högst.

OBS!! OBS!! OBS!! OBS!! OBS!! OBS!! OBS!!
För att betala medlemsavgift för familjemedlem så måste det finnas en fullbetalande medlem i familjen.
Kassören.

Motstående sida:

Knölsvanen är en nykomling i Opplimen. Till skillnad från de övriga Leksandsparen lider de inte av de stora variationerna av vattenståndet i Siljan och älven.
Foto: Bertil Hellström.

MALLORCA 1987.

Staffan Müller.

Från början var det meningen att Leksands Fågelklubb skulle genomföra en resa söderut med den spanska solkusten som mål.

Coto Donana, Las Marismas och Cadiz är orter och namn med en speciell klang av Sydspanien, värme, fuktighet och mygg.

Efter noga överväganden och kontakter med bl.a Magnus Ullman, en erfaren medelhavsreseledare, bestämde vi oss för att pröva Mallorca.

Avstånden mellan bekvämligheter, biotoper etc, är så enormt mycket större på fastlandet. Likaså är resan till Solkusten betydligt mer omfattande och krånglig än den enkla charterresan till Mallorca.

Av dem som följde med tror jag inte att någon ångrade valet.

Det är för mig en gåta hur

MUCHAS GRACIAS - HASTA LA VISTA

MALLORCARESAN

Staffan Müller.

Efter många månaders väntan, med arbete och knog för att samla ihop så mycket pengar som möjligt till Mallorcaresan, stod vi så äntligen vid vårt mål den 23 maj. Bussen som skulle föra oss till Arlanda denna tidiga och frusna majmorgon. Samlingsplatsen vid badet var välkänt för de flesta. Merparten av Mallorcaresenärerna samlades här för fyra år sedan för att göra en gemensam resa, då till Frankrike.

En stilla tanke skänker vi Isa och Sven, Gunnel, Laurells och hälften av Hysings, vilka av olika skäl inte kunde åka med nu.

Erik Östlund hade även denna gång hoppfullt anmält sig, men blev nu liksom då, blåst på konfekten.

Vi återvänder till det som faktiskt hände, nämligen resan.

En behändig ö.

Precis som Erik Hirschfeld beskrivit i sin reseskildring över fågellivet på Balearerna, är Mallorca verkligen en "behändig" ö. Blott ett 30-tal kvadratmil stor, var den redan från planet ganska lätt att överblicka.

Vi landade i fint väder och fick härigenom en fin och överskådlig blick över hela kartbladet Mallorca.

Berg och slätt.

Grovt sammanfattat kan man säga att Mallorca är en svagt kuperad ö, mestadels uppodlad med spannmål och betesmark.

Riklig förekomst av grundvatten, medför att de många bevattningsanläggningarna åtminstone så här års ger ön en frodig och grön prägel.

Sjöar saknas nästan helt. Mallorcas västkust utgöres av en exotisk bergskedja som sträcker sig ca: 1000

m.ö.h, sluttar ganska brant ut i Medelhavet men böjer av lite mjukare in mot ön. Frånsett den bård av hotell som kantar stränderna av Mallorca, framför allt kring sydkustens Palma, men också i anslutning till några större tätorter, bl.a Alcudia, dit vi beger oss, är ön en utpräglad jordbruksbygd.

Någon öde ö är det inte, men väl finns här många platser som ger utrymme till avskildhet och fågelstudier.

Våtmarker saknas nästan helt.

Utöver Albufera, en sankmark som omfattar delar av Alcudia, finns endast några få blötmarker och saliner av värde för fågellivet.

Exkursioner.

Vi hade kallat hem vår frankrike-guide Rolf Wahl från Paris, för att med hans hjälp få så sakkunnig information om Medelhavets

fauna som möjligt. Dessutom har vi under veckan prickat in två guidade fågelskådningar med en lokal förmåga, Francesco Avella, sekreterare i Balearernas ornitologiska förening.

El Cabrera.

Redan på söndagsmorgonen bereder vi oss på en av resans höjdpunkter. Nämligen en resa med buss tvärs över hela Mallorca, för att så småningom hamna på sydkusten. Där ska vi ta en båt ut i den enda egentliga övärlden av skärgårdskaraktär på Balearerna.

El Cabrera är ett militärt område som hyser ett stort antal små-öar varav ett par är bebodda av främst militär.

Vegetationen är här sparsam. Lågväxande barrträd är den främsta högre florran.

Vårt besök per båt bland öarna, syftade främst till att försöka få se några av de havsfåglar som lever i Medelhavet.

Liror och måsar lever här långt ute till havs och ses mindre ofta kring "fastlandet" d.v.s storön Mallorca.

Eleonorafalk och Toppskarv.

Redan vid entrén till övärlden, fick vi se en mängd Toppskarvar som överallt fanns i vattnet. Av deras flygofärdighet att döma befann de sig i en ruggningsperiod. Blott med stor ansträngning orkade de

lyfta för båten.

När vi passerade riktigt nära en brant ö, satte Francesko igång ett högt "PSSH-PSSH-ande" vilket lockade ut Eleonorafalken ur berget.

Varnande cirklade de vackra falkarna omkring strax över våra huvuden.

Ännu har de ej skridit till häckning, men redan i april återvänder fåglarna från sina vintervisten och ockuperar sitt revir.

När sedan högsommaren inträder, lägger falken ägg vilka kläcks lagom till tiden för höststräcket för Europas småfåglar. Då finns det obegränsat med mat för att föda upp ungvullen.

Under den korta båtresan hann vi med att beskåda ett tjugotal Eleonorafalkar. Balearernas totala population torde uppgå till c:a 300 par, så dagsfacit var inte så dåligt.

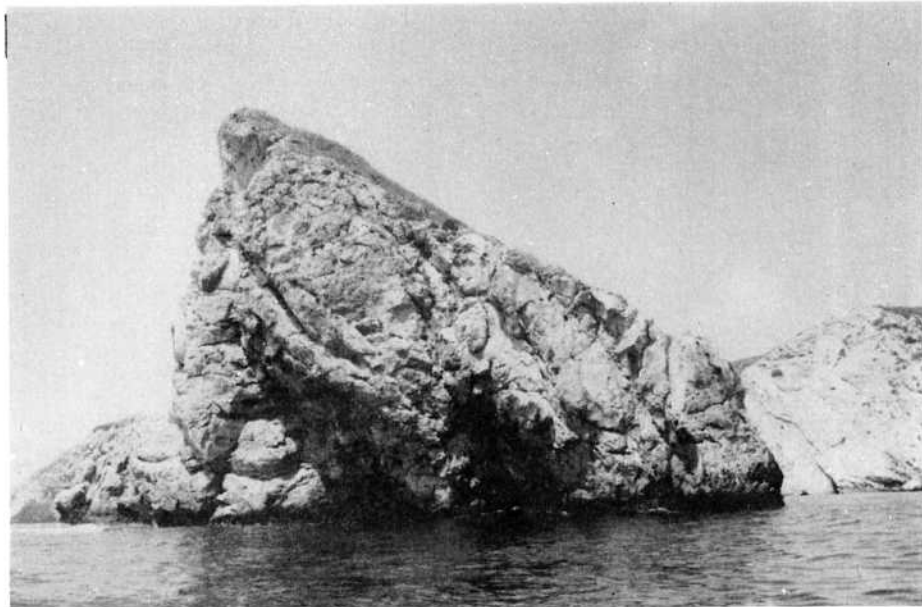
På ett ställe i branten hittade vi också ett av de få fiskgjusepar som finns på övärlden. Boet som var c:a 2 meter på höjden, var uppbyggt som en pelare av gamla torrkvistar.

Kristallklart vatten.

Efter en stund kryssar vi in i en liten vik där vi har tillstånd att gå i land. Över öns högsta punkt cirklar ett par falkar som tycks vara lite större än de andra. Troligen är det pilgrimsfalkar, vilka också har sin hemvist på ön.

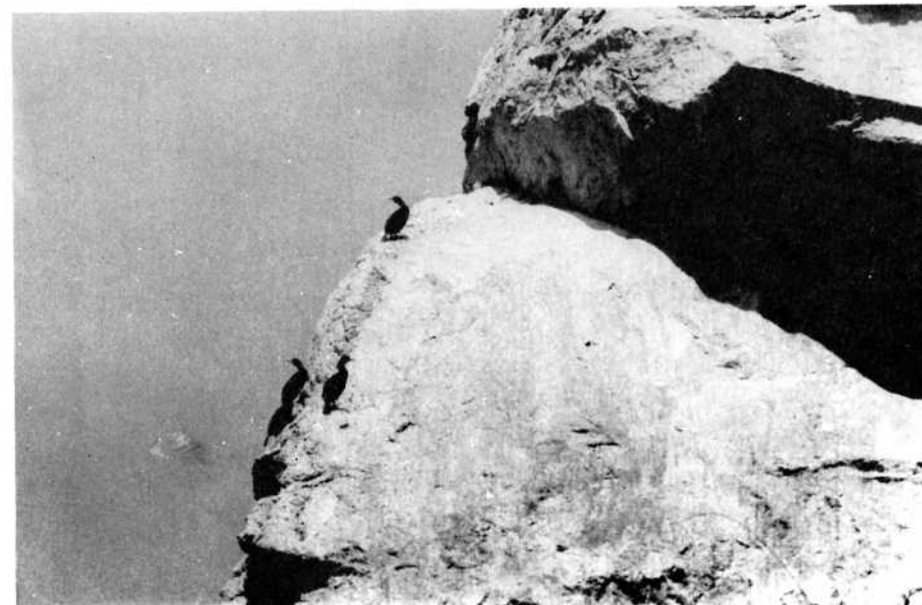
Vi ankrar, men kan ej

Forts. sid. 18

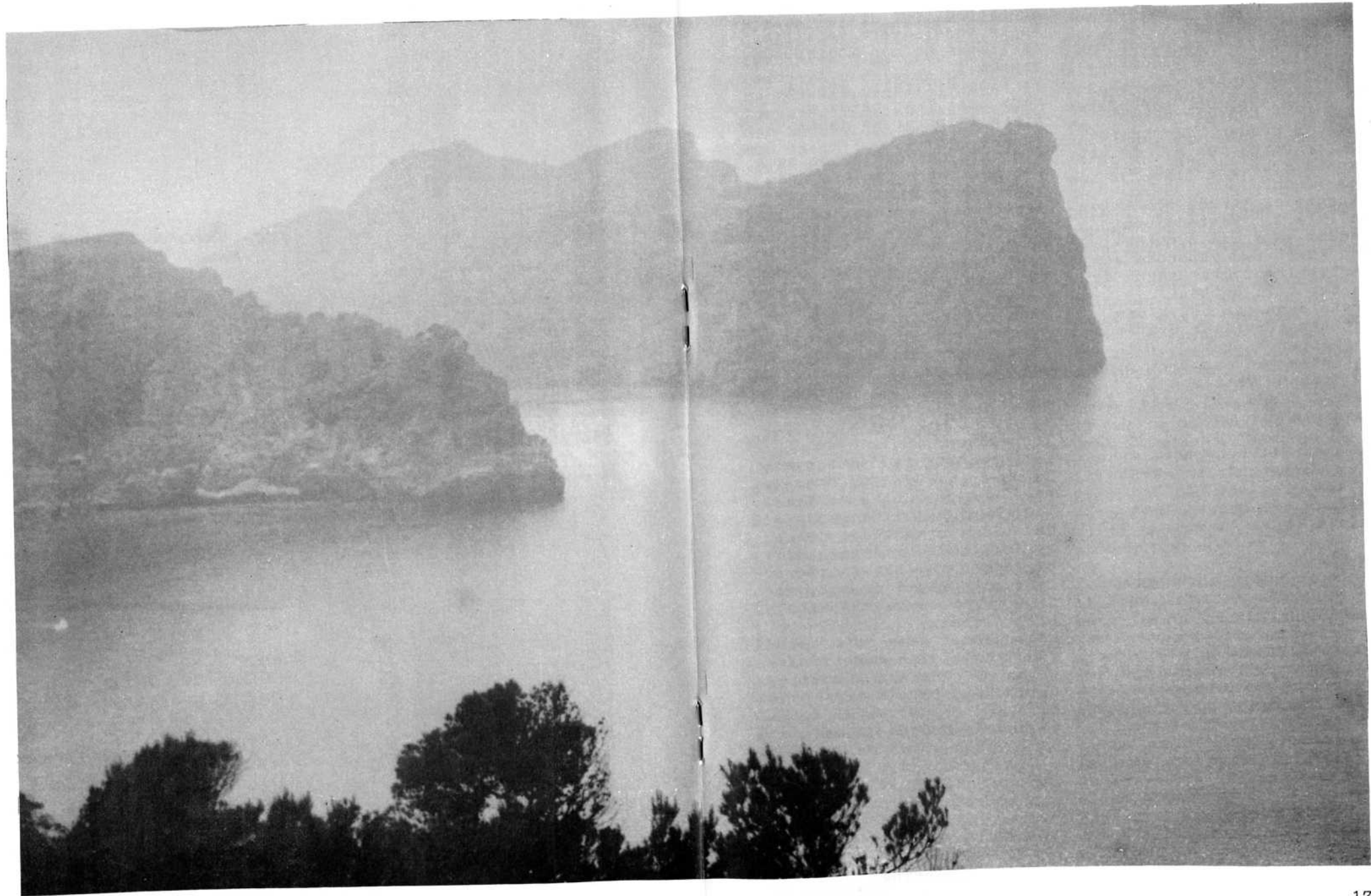
El Cabrera, Mallorcas skärgård.

Foto: Staffan Müller.

Toppskarven blev en ny art för många av oss.

Foto: Staffan Müller.

torrskodda ta oss i land. Endast de riktigt vilda, eller ska vi säga dumdrigtiga, tar av sig kläderna och simmar i land. Vattentemperaturen här ute till havs övergår säkert inte 15 grader, därför föredrar merparten av oss att stanna kvar på båten och äta lunch. Vattnet är turkos och kristallklart. Vattendjupet bedöms vara ca 2 meter. Men först med yttersta ansträngning lyckas någon dyka ner till botten! Brytningen och det klara vattnet förvillar avståndsbegreppen. Ett stim med otroligt vackra fiskar dyker upp. eePrecis som vi, gillar de Baquette och ost!

Av öns tättingar hörs ständigt Sammetshättan varna. Liksom Steglits och Grönfink är den synnerligen talrik på Balearerna.

Havsfågel.

När vi rundat Cabreraarkipelagen, möts vi av vida vatten. På dessa hänger det strax akter ut en mängd olika havsfåglar. Främst är det Gråtruten som är vanlig här. Den uppträder främst i medelhavsrasens skepnad. Den främsta skillnaden mot våra trutar är att de har gula ben, medan våra har grårosa. Enstaka gulnäbbade Liror stryker med hög hastighet lågt över vattnet.

Rödnäbbad trut.

En av Medelhavets verkliga rariteter är den Rödnäbbade truten.

Vi fick tillfälle att på nära håll från båten se flera exemplar av denna vackra fågel.

I storlek är den något av ett mellanting mellan Gråtrut och fiskmås, men när den kommer nära ser man den klarröda näbben och den kontrastlösa ryggteckningen.

Väl matade av de sista resterna av lunchkorgen, lockade gråtrut till sig även den rödnäbbade så att fågelfotograferna kunde få sitt lystmäte (något i stil med Rolf Wohlins oeffterhärmliga slutarrasselläte).

Törnaskator.

Båtturen tog oss nästan hela dagen. P.g.a en obeställbar buss fick vi åka taxi hem. Vi åkte genom den minst utvecklade delen av jordbruksområdena. Förbi totalt turistbefriade byar och småstäder tog oss de 4 taxibilarna tillbaka till Alcudia.

Någon långtråkig färd tycktes inte heller chaufförerna ha. Genom små kommunikationsradioapparater kunde de under mil efter mil prata och diskutera alla världsliga skeenden. Ibland lyckades vi uppfatta att samtalet mellan bilarna som låg inom några hundra meter ifrån varandra, gällde fotboll eller politik. Ibland, d.v.s oftast, förstod vi ingenting.

F.ö var vi svenskar mest upptagna av att beskåda den fantastiska naturen på de sydöstra partierna på ön. En karaktärsfågel i det torra odlingslandskapet var den Rödhuvade Törnaskatan som satt lite var stans på telefontrådarna längs vägen.

Albufera och saliner.

Måndagen blev lugnare som skådardag.

Granne med vårt hotell var en konstgjord sjö som efter några hundra meter mynnade ut i det stora träsklandskapet Albufera. Större delen av våtmarken är igenväxt. Stora bladvassbälten skymmer sikten, men fåglarna trivs och vi fick se och höra många rara arter.

Överallt "zipade" Grässångarna. Liksom i Camarque lät de likt en cykelpump. Bleka tornseglare och vanliga Tornseglare flyger tillsammans med Ladu- och Hussvalor i stora flockar över vattnet. Insekter och luftplankton finns tydligen i överflöd.

På de torra karga stränderna kring Albufera ser vi en hel del Korttålarcka vilken är den enda egentliga lärkan på Balearerna. Kring stengärdesgårdar och sanddyner ser vi också flera fjärilslika Härfåglar. Någon enstaka gång hörs det vackra revirlätet Po-Po-Po.

Eleonorafalken som troddes vara säkrast på El Cabrera, uppträder nästan flockvis vid Albufera.

Som skafferi är förstas markerna här mycket lämpliga. Tättingar finns överallt.

Från vassarna hörs kavelundsångare och Cettisångare.

Den stora sångaren med det skrapiga lätet, Trastågar-en, är också vanlig här.

Längre upp mot land, bland buskar och snår, trivs Grönfink och Hämpling.

Även om inte det mänskliga ögat kan registrera alla småkryp som trivs här, tycks tillgången på föda för insektsätarna vara nästan obegränsad.

Korttålarckor och ärlor behöver bara nicka på huvudet så har de fångat något ätbart flygande eller krypan-de.

Vi söker oss längre söder ut och beger oss ut på en av de fåtaliga allmänna strövstigarna.

Vattenytan är på de flesta håll täckt av vegetation; nate, starr och vattenklöver. Även stora, höga bladvass- och kaveldunbälten förekommer.

Både Fiskgjuse och Brun Kärrhök trivs uppenbarligen i området. De får ständigt slåss med de militära propellerflygplanen om luftherraväldet.

På de öppna vattenytorna ligger stora flockar änder som i tusental lyfter, när de kamouflagefärgade flygplanen på låg höjd dånar

Över Albufera. Den enda klart noterade arten i dessa jätteflockar är Gräsanden.

Enligt Franscesco Avella finns det annars fler olika arter på Mallorca.

Sothöns och Rörhöns stryker också omkring i närheten av skyddande vegetation.

En Vattenrall hörs från vassruggarna och hägrarna tycks här ha fina jaktmarker. Vanligast är troligtvis Purpurhägern, men även "vår" Grå häger och Silkeshäger är det gott om.

Styltlöpare och biätare.

Liksom i Camargue tilldrar sig saltodlingarna och markerna däromkring vårt stora intresse. Saltlagunerna är här inte alls lika effektivt skötta. Av de kilometerstora dammarna med jätteskrapor och vägghyvlar, vilka vi såg i Frankrike, finns här ingenting. Några små vattenfyllda åkerlappar vilka säkert tidigare varit utdikad sjöbotten, utgör Albuferas salinas.

Karaktärsfågeln i dessa dammar är förstäss styltlöparen som med omisskännlig värdighet stolt spatserar av meter för meter av det halvmeterdjupa saltvattnet.

Eftersom dammkonstruktionerna också utgör förbindelselänkar för biltransporterna i området, är det relativt enkelt att per bil fotografera de vackra fåglarna. Den Svartbenta strandpiparen hör också salinbiotopen till.

Solen börjar påminna oss om att vi inte befinner oss på 60:e breddgraden.

Vi tar våra öppna Seatbilar och kör in i en stor grusgrop som nu används både som en täkt och tipp.

Lite var stans flyger biätare i luften. Kolonin som finns här uppgår till kanske 50 par. Liksom backsvalan häckar biätare i utmejslade hål i sandbrinkar och grustag.

Tyvärr är flocken lite skygg och är väl inte direkt förtjust i vår närvaro.

Det är lunchdags och vi söker upp ett fikonträd som kan ge skugga åt tjugo siestasugna fågelskådare från Leksand.

Fikonträdet utgör i stort sett den enda svala platsen i hela området. Det är strategiskt placerat en bit från ett tiotal biätarbo som nu kan betraktas genom kikaren på behörigt avstånd.

Yoghurt, vitt bröd, frukt och ost sköljes ned med kaffe och strax vidtar den fantastiska siestan. Tänk att få blunda till i ryggläge, känna lite smak av salt i luften, höra biätarnas märkliga revirläten på lagom avstånd för att inte locka en till upprätt fågel-"obsar"-läge, känna ro i magen och vallmodoft i näsan.

Tyvärr finns det alltid någon odisciplinerad i skådarskaran som till slut bryter detta sällsamma

Träskland och fåglar trängs undan av de nya hotellen. Albufera har blivit ett lättillgängligt mål.

Foto: Staffan Müller.

Siesta under ett fikonträd.

Foto: Staffan Müller.

tillstånd med att hålla läsk på ens fötter eller sätta en skalbagge i pannan på en trött medmänniska.

Nu gjorde det inte så mycket att man blev väckt. Aterstoden av lunchen får jag ägna åt att titta på den fantastiska flora som klamrat sig fast i det karga landskapet. Mest är det Vallmo som trivs i sand och grus.

Formentor.

När man närmar sig Mallorca per flygplan från norr, möts man först av en förvånansvärt markant och tydlig bergskedja som sträcker sig i nord-sydlig riktning längs i stort sett hela västkusten av Mallorca. Bergen är synnerligen intressanta ur fågelsynpunkt och även för charterresenären mest välbekanta norra delen av bergskedja, Formentor, hyser ett fågelliv som är mycket gott.

Formentor är mest bekant som flyttfågellokal. P.g.a dess avsmalnande form och nordsydlig sträckning utgör halvön en utmärkt sträckled för fåglar som flyttar. Trots att vi besöker området mitt under häckningssåsongen får vi se många olika arter. När vi gör anhalt vid ett stort turist-stop längs den krokiga vägen strax ovanför Pollensabukten, får vi tillfälle att per tubkikare betrakta en Eleonorafalk som spanande sitter i berget ovanför oss.

Blåtrasten hörs och syns lite varstans. Medelhavstenskivatta och de vanligaste finkarna syns även här uppe.

I de branta stupen häckar Klippsvalar.

Vi gör ett stopp vid en bondgård som är omgärdad av barrskog och små åkerlappar. Härfågeln markerar genast sitt revir. Talgoxe, Blåmes, Bofink och Grå Flugsnappare får oss att känna oss hemma.

Gulhämpling, Häcksparv, Sammetshätta, Brandkronad kungsfågel och en Svarthakad buskskvätta tar oss snabbt ur villfarelsen att vi befinner oss i ett sydsvenskt strandtallskogsområde.

Trots att vi ännu befinner oss i maj månad, är mycket av vegetationen söndertorkad och bränd. Det är lätt att förstå vilka förödande konsekvenser en illa hanterad brasa kan leda till. På många ställen finns också skogsbrandsvarning skyltad.

Formentortrippen har trots vissa ornitologiska utsvävningar, karaktären av turistresa och vi beger oss snart av ner mot Alcudia och badvattnet igen, efter en ganska het eftermiddag.

Valldemosa och Lluch.

De allra vackraste bitarna

av Mallorca återfinnes säkert i de södra bergstrakterna. Formentor är oerhört imponerande, med mångfaldig natur, vilda berg, olivodlingar och vattenmagasin hittar man några mil söder om den berömda halvön. En relativt nylagd väg tar oss från Alcudia, förbi Pollensa upp i bergen. Apfelsiner, citroner och mandel odlas i de bördiga dalgångarna öster om bergskedjan. Merparten av den nederbörd som tvingas ner av bergen, når odlingarna här.

Otroligt effektivt utnyttjas varje kvadratmeter av den yta som är någorlunda vägrät. I terrasser slingrar sig de odlade lundarna högre upp. Vi kör av vägen i en liten by, Mortitx. Knappt skönjbart öppnar sig den massiva stengärdegården och en liten traktorväg leder oss ner till ett ställverk där vi ställer bilarna.

Det är kyligt. Blott ett tiotal grader här uppe på höjden bland molnen.

Kungsfågel av den brandkronade arten, Gärdsmyg och Korp förstärker intrycken. Vi passerar genom en persikolund som av ett tjugotal varsamma spanska händer tuktas till bättre skördar.

Olivträden når här en ålder av kanske 5-800 år. Flera meter i omkrets med ihåliga stammar och spår av otaliga bränder ger illusioner om en lång historia. Det är något bibliskt över en olivlund.

Huruvida Sydnäktrgalen sjunger sakrala toner eller ej, törns jag inte sia om, men bland oss profana fågelskådare är det säkert många som under andakt avnjuter Sydnäktergalens varma pladder.

Den vackra häcksparven låter sig här studeras genom en uppsatt tubkikare. Den påminner något om Gulsparven, men är mycket mer kontrastrik i sin dräkt.

Vi passerar odlingarna och promenerar upp en bit i bergen och tar plats för att fika.

Strax hörs de första ropen om Dvärgörnobservationer. Mycket riktigt, på hög höjd seglar ett par Dvärgörnar bort över bergen.

Efter några minuter är det dags för nästa "KOLLA"! Blott på ca 200 meters håll passerar lugnt en ny Dvärgörn. Örn, låter lite pampigt, men sanningen är den, att Dvärgörnen är av våra vråkars storlek!

Efter några timmars skådning i bergen söder om Port Pollensa, återvänder vi till Alcudia för att proviantera och lämna plats till en ny grupp fågelklubbare som vill låna bilarna och bege sig ut på en eftermiddagstur i bergen.

Vi styr kosan förbi den gamla staden Inka och åker nästan lodrätt upp i bergen.

De västra delarna av Mallorca är ett bergslandskap. Karga toppar och barrträd utgör Hökörnens revir.

Foto: Staffan Müller.

Små odlingar av mandel och oliv.

Foto: Staffan Müller.

Efter ett par mil på slingriga serpentinvägar kommer vi upp på en platå som leder oss till ett gammalt munkkloster Lluch. Numera är platsen en stor turistattraktion. Tyvärr ligger molnen lågt och vår sikt är begränsad.

Vi beger oss av längs bergskedjan söder ut mot Valldemosa.

Vi når inte fram till den berömda staden, utan stannar till vid ett vattenmagasin några mil norr ut. Fiskgjusen kan med lite tur beskådas här. Mycket riktigt. Denna nordiska rovfågel var en av de få fågelobservationer som gjordes under den första timmen. Som genom ett trollslag förvandlas den grå dagen till en klarblå himmel och värmen stiger snabbt.

Nu ser vi vad vi tidigare ej fått se. Platserna här uppe måste vara bland de vackraste på denna jord. Små jordbruk som tycks leva i totalt samförstånd med den ursprungliga naturen. Höga berg och frodiga dalgångar. Även fåglarna gillar sol och värme. Snart får vi se fler Dvärgörnar och bl.a Klippduvor, den ursprungliga stamfadern till våra tamduvor.

Blåtrasten sjunger i bergen och i de smala dalgångarna förstärks den försynta stämman.

Eftersom andra aktiviteter lockar, måste vi snart bege

oss av mot hotellet och det vackra landskapet försvinner bland bergen bakom oss. Många hade väl närt ett litet hopp om att få se den enorma Grågamen som häckar här uppe, men det är blott ca 5 par som häckar på Mallorca. Därmed blir oddsen inte precis de bästa för kontakter med dessa fantastiska fåglar som till storlek överskrider våra örnars.

Liksom Gåsgamen är föremål för stora insatser i form av uppfödning och stödutfodring i Frankrike, har Balearernas Ornitologiska förening tagit sig an Grågamen. Man hoppas att inom en snar framtid ha säkerställt möjligheterna för gamen att kunna leva vidare i den spanska övärlden.

Hoten.

Som alla förstår är Mallorca en extremt utpräglad turistö. Besökarna håller sig till de stora orterna med rikliga utbud av bad och restauranger, men ön är liten och exploateringshot vilar över många fina fågelmarker.

Våtmarken Albufera är delvis utdikad och många av Alcudias hotell vilar direkt på gammal våtmarksbottnen.

Värdefulla sandstränder, ex.vis Es Trenc, hotas av hotellbyggnation och badplatsbyggen.

G.O.B, Grup Balear D'Ornitologia, är den förening som på ideell basis jobbar för naturskyddet på ön.

Franscesco Avella, vår guide på ön, är dess sekreterare.

Erik Hirschfeld skrev i sin reseskildring att föreningen söker medlemmar även utomlands för att kunna sätta större press på öns makthavare. Jag vill instämna i hans vädjan om att vi måste visa ett stort intresse för Mallorcas natur. Du kan gå med i föreningen genom att skriva till: Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturlesa, c/o Veri 1,30, Palma de Malloca-1 Espana.

ARTLISTA: FAGLAR PÅ MALLORCA

Staffan Müller.

Här följer en lista på de fåglar som sågs under veckan på Mallorca. Det är möjligt att några arter ej noterats. Många föredrog att gå på egen hand. Listan gäller för de arter som sågs under de inprogramerade turerna.

Gulnäbbad lira	Svartbenad strandpipare	Gärdsmyg Sydnäktergal	Blåmes Talgoxe
Toppskarv	Rödnäbbad trut	Svarthakad buskskvätta	Svartpannad törnskata
Silkeshäger	Gråtrut	Medelhavs- stenskvätta	Rödhuvid törnskata
Häger	Klippduva	Blåtrast	Korp
Purpurhäger	Ringduva	Koltrast	Gråsparv
Gräsand	Turturduva	Cettisångare	Bofink
Glada	Gök	Grässångare	Gulhämpling
Brun kärr- hök	Tornseglare	Kaveldun- sångare	Grönfink
Dvärgörn	Blek torn- seglare	Trastsångare	Steglits
Fiskgjuse	Biätare	Sammetshätta	Hämpling
Tornfalk	Härfågel	Brandkronad kungsfågel	Mindre korsnäbb
Eleonorfalk	Korttålarcka	Grå flug- snappare	Gulsparv Häcksparv
Vattenrall	Klippsvala		Kornsparv
Rörhöna	Ladusvala		
Sothöna	Hussvala		
Styltlöpare			

Om du inte kan spanska, skriv på engelska!

Att återvända.

För oss som hade förmånen att få vara med på denna resa, tror jag att samtliga fick anledning att reagera på vilken fantastisk ö som blottade sig bakom pärlbandet av hotell och restauranger.

Naturen är synnerligen innehållsrik och vacker. Det mesta är lättillgängligt och massor återstår att se.

BEVAKA SANGSVAN OCH KANADAGAS.

Staffan Müller.

Vid ett flertal tillfällen har det efterlysts ett ökat engagemang för regelbundna kontroller av fågelfaunan i Leksand.

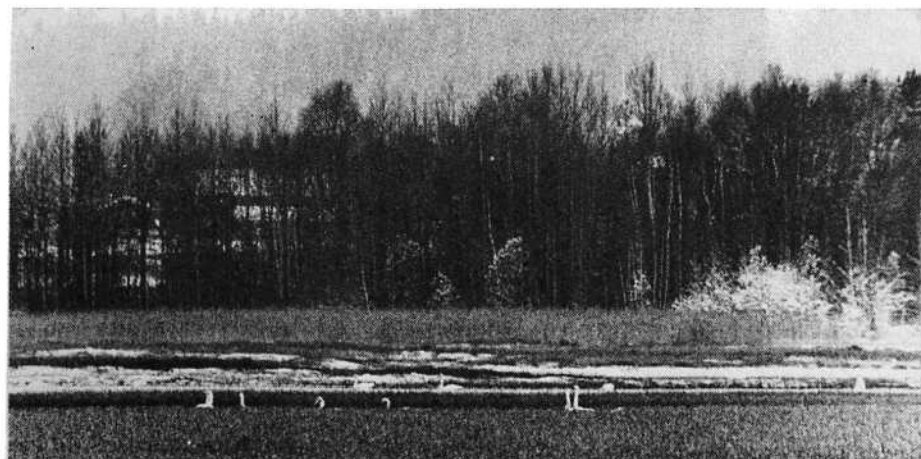
Vi har i denna skrift haft upprop om Turkduva, Tornfalk och Rosenfink. Kartläggningsarbetet är en svår konst som kräver mycket tid och noggrannhet. Ofta måste man röra sig över stora ytor för att skaffa sig en så riktig bild som möjligt om en fågelarts förekomst.

Här har den lite mer bekväme fågelskådaren en god chans att med enkla medel beskriva höstförekomsten av SANGSVAN och KANADAGAS i kommunen.

Under gynnsamma höstar samlas större delen av dessa fåglar i Limsjön. Med en koll längs älven ner till Insjön, över Tunstabron, kan man få en god överblick av antalet rastande svanar och gäss.

Som en extra uppgift kan det också vara på sin plats att notera antalet årsungar

i svanflockarna. Dessa är grå eller nästan bruna i dräkten till skillnad från de helt vita vuxna fåglarna. Likaså är det av intresse att kartlägga såväl Knölsvanen, som gäss av annan art än Kanadagås. Såväl Grågås som Sädgås och under senare år även Blågås och Prutgås har uppträtt bland Kanadagässen. Synnerligen intressant!! Hör av dig om du känner att du vill ta på dig detta inventeringsuppdrag under några år!

Svanhalsarna sticker upp över höstvegetationen i Limsjön
Foto: Kjell Wallberg.

FAGELRAPPORTER FRAN LEKSAND 1986.

Sören Stenberg.

Dalarnas Ornitologiska Förening (DOF) vill att deras medlemmar rapporterar intressanta fågeliakttagelser till dem. Vad som skall rapporteras står i DOF:s tidskrift **FAGLAR I DALARNA NR: 4 1983**. Med hjälp av dessa iakttagelser kan man sedan bilda sig en uppfattning om t.ex. fåglarnas utbredningsområde och om de minskat eller ökat. För att underlätta för DOF gör vi i Leksand en gemensam sammanställning, som sedan skickas in. Det kan vara intressant att se vad vi i Fågelklubben har rapporterat in under 1986.

Inrapporterade fågeliakttagelser.

Storlom, 4 häckningar.	Berguv, 1 ropande.
Svarthakedopping, i Limsjön.	Hökuggla, flera sågs i oktober i västra Leksand.
Gråhakedopping, i Limsjön.	Kattuggla, 1 häckning i Siljansnäs.
Bläsgås, i Limsjön.	Slaguggla, 1 häckning i Siljansnäs.
Prutgås, i Limsjön.	Gråspett, 3 observationer.
Sädgås, vid Dragsängarna 2/12	Gröngöling, 1 häckning.
Kanadagås, 3 häckningar och 240 st. i Limsjön i november.	Mindre hackspett, 2 observationer.
Sångsvan, 145 st. i Limsjön i november.	Tretåig hackspett, 1 häckning och 3 observationer.
Arta, hane och hona i Yttermo 15/5.	Strömstare, 2 häckningar.
Brunand, 4 hanar och 4 honor vid Dragsängarna 4/12.	Mindre flugsnappare, 1 sjungande hane.
Bivråk, 1 häckning.	Lavskrika, c:a 10 observationer.
Duvhök, 5 häckningar.	Videsparv, 7 häckningar mest i Siljansnäs.
Ormvråk, 1 häckning.	Snösiska, 1 st. i Yttermo.
Fiskgjuse, 3 häckningar.	Stenknäck, 4 st. i Rönnäs i december.
Lärkfalk, 4 häckningar.	

Rapportörer.

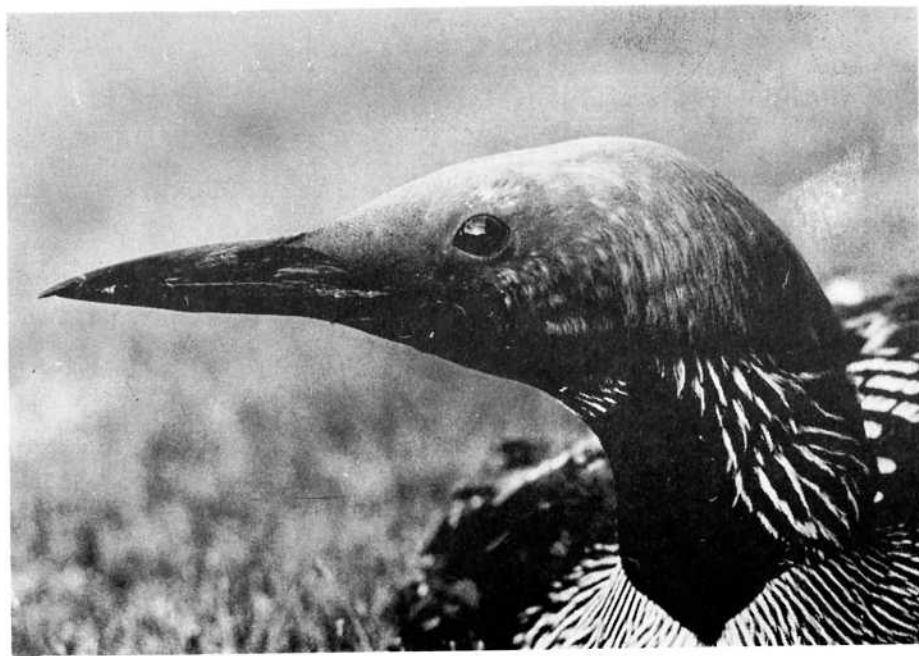
Lars Bond, Staffan Müller, Gunnar Lind, Kjell Bond, Ulf Bond, Göte Bergkvist, Stig Hännberg, Bo Alexandersson, Jan-Erik Petters, Georg Berglind, Håkan Risgård, Rolf Wahl, Gunnar Wennberg, Sigvard Lind, Sören Stenberg samt andra intresserade, bl.a jägare.

KOMMENTARER.

Sören Stenberg.

Att man ska rapportera kanadagåshäckningar beror på att man vill ha en bild på expansionen i länet. Ugglorna och vråkarna hade ett mycket dåligt år, på grund av födobrist. Mindre flugsnappare är en art som är på expansion och inom några år så har kanske fler fått höra och se denna "nya" fågel. Videsparven som inte har funnits här i Leksand förr har de senaste åren blivit vanligare. Tvärtom är det med våra hackspettar, speciellt Mindre hackspett och Gröngöling som för en tynande tillvaro i våra skogar. Det ser även bekymmersamt ut för Duvhöken.

VI FAR HOPPAS ATT 1987 VISAT SIG VARA ETT BÄTTRE FAGELAR!

4 häckande par av Storlom inrapporterades under 1986.

Foto: Ragnar Nyberg.

GNAGARAR I MELLANSVERIGE.

Staffan Müller.

Längs ett ganska smalt bälte över Mellansverige, tycks det som om gnagar-tillgången varit mycket god i år.

Många Pärfluglor ropade under vårvintern.

Dessa observationer följdes upp med flera rapporter om Slagugglehäckningar och även ett par kontakter med Lappugglan (troligtvis samma som 1984).

När Hornugglan började återvända till sina revir i april/maj, visade det sig även där att uggletheten var mycket god.

Varhelst man har vistats i lämplig terräng, har också gnagare kunnat iakttas. Regelrätta vandringar har bl.a. uppmärksammats i Styr-sjöbo.

Det är främst Skogs- och Akersork som tycks ha klarat vintern bäst. Det stora snödjupet är säkert en bidragande orsak till invasionen. April månad var också extremt varm och fin, en viktig reproduktionsmånad för gnagarna. Tyvärr försvann nog en del av gnagarna under de hopplösa blöt-månaderna maj och juni, men

fortfarande hörs gnagar-kullarnas pip lite här och var i våra tuvmarker på hyggen och åker. Fjällvråk och Jorduggla uppträder rekordartat under sensommaren.

Foto: Peter Müller.

Tornfalken finns på många olika platser och andra rara rovfåglar har också visat sig här. Mer om rovfågelsåret 1987 får du läsa om i kommande informationsblad, när vi smält intrycken av årets fågelår och alla rapporter kommit in.

VAR SNALL OCH RAPPORTERA ALLA REGELBUNDNA OCH ATERKOMMANDE ROVFAGLAR SOM DU SETT UNDER 1987. KÄNNER DU DESS-UTOM TILL HÄCKNINGRESULTAT, ÄR DET ÄNNU BÄTTRE! MITT TELEFONNUMMER ÄR 134 95.

JINGSONS NU IGEN JINGSONS NU IGEN JINGSONS NU IGEN JINGSONS NU IGEN

SYSTEM

125

Järnhästen

NU MED 3 MODELLER

- FARMARE
- PIRAYA
- PRO

- gallringsarbeten
- huggning och korning
- virkestransporter
- skogsplantering
- ledningsdrägnig
- skjakt
- alla terrängtransporter

Prova System Järnhästen
- ett bättre sätt att arbeta

DISTRIKTSFÖRSÄLJARE

Begär demonstration från

JINGSONS

för utveckling inom skogsbruket

Norsgatan 15, 793 00 Leksand. Tel. 0247-137 50

JINGSONS NU IGEN JINGSONS NU IGEN JINGSONS NU IGEN JINGSONS NU IGEN

1985-1986

KATALOG
MED ÖVER 10000
PRISVÄRDA PRYLAR
FÖR GÖR-DET-SJÄLVAREN
RING SÅ SKICKAR
VI DEN HELT
GRATIS

CLAS OHLSON AB

POSTORDERHUSET
MITT I DALARNA

ÖRE
ÄLVDALEN
MORA
ÖRSA
MALUNG
DALA-JÄRNA
INSJÖN
BORLÄNGE
LUDVIKA
FALUN
AVESTA

Butikens öppettider:
Vard. 9.00-18.00 Lörd. 9.00-13.00

CLAS OHLSON AB
790 30 INSJÖN 0247-14000